

BOOKSTACKS CLASSICS

B

# Ἀλκιβιάδης β'

Plato (c. 428-348 BCE)

Ἑλληνική EDITION

## Publication record

---

|               |                                                                |
|---------------|----------------------------------------------------------------|
| TITLE         | Ἀλκιβιάδης β'                                                  |
| AUTHOR        | Plato (c. 428-348 BCE)                                         |
| EDITION       | Bookstacks TEI edition, based on the source electronic edition |
| SOURCE        | Platonis Opera. Clarendon Press. 1910                          |
| PUBLISHED     | 21 August 2026                                                 |
| EDITION ID    | plato_alcibiades-2                                             |
| CANONICAL URI | bookstacks.org                                                 |

### RIGHTS AND AVAILABILITY

The underlying ancient work is in the public domain. Rights in this translation and source encoding are described below. This derived TEI file is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License; source rights remain as recorded in sourceDesc. View the canonical license terms.

No ISBN has been assigned. The stable Bookstacks edition identifier and canonical URI above serve as the publication record for this digital edition. Bookstacks asserts no additional restriction over this generated PDF beyond the canonical source terms.

# Περιεχόμενα

---

Ἀλκιβιάδης β

1



# Ἀλκιβιάδης β

---

ΣΩ. ὦ Ἀλκιβιάδη, ἄρά γε πρὸς τὸν θεὸν προσευζόμενος πορεύῃ;

ΑΛ. πάνυ μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. φαίνῃ γέ τοι ἐσκυθροπακέναι τε καὶ εἰς γῆν βλέπειν, ὥς τι συν-  
νοούμενος.

ΑΛ. καὶ τί ἂν τις συννοοῖτο, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. τὴν μεγίστην, ὦ Ἀλκιβιάδη, σύννοιαν, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ. ἐπεὶ  
φέρει πρὸς Διός, οὐκ οἶει τοὺς θεοὺς, ἀ τυγχάνομεν εὐχόμενοι καὶ ἰδίᾳ  
καὶ δημοσίᾳ, ἐνίοτε τούτων τὰ μὲν διδόναι, τὰ δ' οὐ, καὶ ἔστιν οἷς μὲν  
αὐτῶν, ἔστι δ' οἷς οὐ;

ΑΛ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. οὐκοῦν δοκεῖ σοι πολλῆς προμηθείας γε προσδεῖσθαι, ὅπως μὴ  
λήσεται αὐτὸν εὐχόμενος μεγάλα κακά, δοκῶν δ' ἀγαθὰ, οἱ δὲ θεοὶ τύ-  
χωσιν ἐν ταύτῃ ὄντες τῇ ἔξει, ἐν ᾗ διδόασιν αὐτοὶ ἅ τις εὐχόμενος τυγ-  
χάνει; ὥσπερ τὸν Οἰδίπουν αὐτίκα φασὶν εὖξασθαι χαλκῷ διελέσθαι τὰ  
πατρῴα τοὺς υἱεῖς · ἐξὸν αὐτῷ τῶν παρόντων αὐτῷ κακῶν ἀποτροπὴν τι-  
να εὖξασθαι, ἕτερα πρὸς τοῖς ὑπάρχουσιν κατηρᾶτο · τοιγαροῦν ταῦτά τε  
ἐξετελέσθη, καὶ ἐκ τούτων ἄλλα πολλὰ καὶ δεινὰ, ἀ τί δεῖ καθ' ἕκαστα  
λέγειν;

ΑΛ. ἀλλὰ σὺ μὲν, ὦ Σώκρατες, μαινόμενον ἄνθρωπον εἵρηκας · ἐπεὶ  
τίς ἂν σοι δοκεῖ τολμῆσαι ὑγιαίνων τοιαῦτ' εὖξασθαι;

ΣΩ. τὸ μαίνεσθαι ἄρά γε ὑπεναντίον σοι δοκεῖ τῷ φρονεῖν;

ΑΛ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. ἄφρονες δὲ καὶ φρόνιμοι δοκοῦσιν ἄνθρωποι εἶναι τινές σοι;

ΑΛ. εἶναι μέντοι.

ΣΩ. φέρε δὴ, ἐπισκεψόμεθα τίνες ποτ' εἰσὶν οὗτοι. ὅτι μὲν γάρ εἰσὶ  
τινες, ὠμολόγηται, ἄφρονές τε καὶ φρόνιμοι, καὶ μαινόμενοι ἕτεροι.

ΑΛ. ὠμολόγηται γάρ.

ΣΩ. ἔτι δὲ ὑγιαίνοντές εἰσὶ τινες;

ΑΛ. εἰσὶν.

ΣΩ. οὐκοῦν καὶ ἀσθενοῦντες ἕτεροι;

ΑΛ. πάνυ γε.

ΣΩ. οὐκοῦν οὐχ οἱ αὐτοί;

ΑΛ. οὐ γάρ.

ΣΩ. ἄρ' οὖν καὶ ἕτεροί τινές εἰσιν, οἳ μὴδέτερα τούτων πεπόνθασιν;

ΑΛ. οὐ δῆτα.

ΣΩ. ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἄνθρωπον ὄντα ἢ νοσεῖν ἢ μὴ νοσεῖν.

ΑΛ. ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. τί δέ; περὶ φρονήσεως καὶ ἀφροσύνης ἄρά γε τὴν αὐτὴν ἔχεις σὺ γνώμην;

ΑΛ. πῶς λέγεις;

ΣΩ. εἰ δοκεῖ σοι οἷόν τε εἶναι ἢ φρόνιμον ἢ ἄφρονα, ἢ ἔστι τι διὰ μέσου τρίτον πάθος, ὃ ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον μήτε φρόνιμον μήτε ἄφρονα;

ΑΛ. οὐ δῆτα.

ΣΩ. ἀνάγκη ἄρ' ἐστὶ τὸ ἕτερον τούτων πεπονθέναι.

ΑΛ. ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. οὐκοῦν μέμνησαι ὁμολογήσας ὑπεναντίον εἶναι μανίαν φρονήσει;

ΑΛ. ἔγωγε.

ΣΩ. οὐκοῦν καὶ μὴδὲν εἶναι διὰ μέσου τρίτον πάθος, ὃ ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον μήτε φρόνιμον μήτε ἄφρονα εἶναι;

ΑΛ. ὁμολόγησα γάρ.

ΣΩ. καὶ μὴν δύο γε ὑπεναντία ἐνὶ πράγματι πῶς ἂν εἴη;

ΑΛ. οὐδαμῶς.

ΣΩ. ἀφροσύνη ἄρα καὶ μανία κινδυνεύει ταὐτὸν εἶναι.

ΑΛ. φαίνεται.

ΣΩ. πάντας οὖν ἂν φάντες, ὧς Ἀλκιβιάδῃ, τοὺς ἄφρονας μαίνεσθαι ὀρθῶς ἂν φαίμεν · αὐτίκα τῶν σῶν ἡλικιωτῶν εἴ τινες τυγχάνουσιν ἄφρονες ὄντες, ὥσπερ εἰσί, καὶ τῶν ἔτι πρεσβυτέρων. ἐπεὶ φέρε πρὸς Διός, οὐκ οἶει τῶν ἐν τῇ πόλει ὀλίγους μὲν εἶναι τοὺς φρονίμους, ἄφρονες δὲ δὴ τοὺς πολλούς, οὓς δὴ σὺ μαινομένους καλεῖς;

ΑΛ. ἔγωγε.

ΣΩ. οἶει ἂν οὖν χαίροντας ἡμᾶς εἶναι μετὰ τοσοῦτων μαινομένων πολιτευομένων, καὶ οὐκ ἂν παιομένους καὶ βαλλομένους, καὶ ἅπερ εἰώθασιν οἱ μαινόμενοι διαπράττεσθαι, πάλαι δὴ δίκην δεδωκέναι; ἀλλὰ ὅρα, ὦ μακάριε, μὴ οὐχ οὕτως ταῦτ' ἔχει.

ΑΛ. πῶς ἂν οὖν ποτ' ἔχοι, ὦ Σώκρατες; κινδυνεύει γὰρ οὐχ οὕτως ἔχειν ὥσπερ ᾤήθην.

ΣΩ. οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ. ἀλλὰ τῇδέ πη ἀθρητέον.

ΑΛ. πῇ ποτε λέγεις;

ΣΩ. ἐγὼ δὴ σοί γε ἐρῶ. ὑπολαμβάνομέν γέ τινας εἶναι νοσοῦντας · ἢ

οὐ;

ΑΛ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. ἄρ' οὖν δοκεῖ σοι ἀναγκαῖον εἶναι τὸν νοσοῦντα ποδαγρᾶν ἢ πυρέττειν ἢ ὀφθαλμιᾶν, ἢ οὐκ ἂν δοκεῖ σοι καὶ μηδὲν τούτων πεπονθὼς ἐτέραν νόσον νοσεῖν; πολλὰ γὰρ δήπου γέ εἰσι, καὶ οὐχ αὐτὰ μόναι.

ΑΛ. ἔμοιγε δοκοῦσιν.

ΣΩ. ὀφθαλμία σοι οὖν δοκεῖ πᾶσα νόσος εἶναι;

ΑΛ. ναί.

ΣΩ. ἄρ' οὖν καὶ πᾶσα νόσος ὀφθαλμία;

ΑΛ. οὐ δήτα ἔμοιγε · ἀπορῶ μέντοι γε πῶς λέγω.

ΣΩ. ἀλλ' ἐὰν ἔμοιγε προσέχης τὸν νοῦν, σὺν τε δύο σκεπτομένῳ τυχὸν εὐρήσομεν.

ΑΛ. ἀλλὰ προσέχω, ὦ Σώκρατες, εἰς δύναμιν τὴν ἐμήν.

ΣΩ. οὐκοῦν ὠμολογήθη ἡμῖν ὀφθαλμία μὲν πᾶσα νόσος εἶναι, νόσος μέντοι οὐκ εἶναι πᾶσα ὀφθαλμία;

ΑΛ. ὠμολογήθη.

ΣΩ. καὶ ὀρθῶς γέ μοι δοκεῖ ὁμολογηθῆναι. καὶ γὰρ οἱ πυρέττοντες πάντες νοσοῦσιν, οὐ μέντοι οἱ νοσοῦντες πάντες πυρέττουσιν οὐδὲ ποδαγρῶσιν οὐδὲ γε ὀφθαλμιῶσιν, οἷμαι · ἀλλὰ νόσος μὲν πᾶν τὸ τοιοῦτόν ἐστι, διαφέρειν δὲ φασιν οὓς δὴ καλοῦμεν ἰατροὺς τὴν ἀπεργασίαν αὐτῶν. οὐ γὰρ πᾶσιν οὔτε ὅμοιαι οὔτε ὁμοίως διαπράττονται, ἀλλὰ κατὰ τὴν αὐτῆς δύναμιν ἐκάστη · νόσοι μέντοι πᾶσαι εἰσιν. ὥσπερ δημιουργοὺς τινὰς ὑπολαμβάνομεν · ἢ οὐ;

ΑΛ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. οὐκοῦν τοὺς σκυτοτόμους καὶ τέκτονας καὶ ἀνδριαντοποιοὺς καὶ ἐτέρους παμπληθεῖς, οὓς τί δεῖ καθ' ἕκαστα λέγειν; ἔχουσι δ' οὖν διειληφότες δημιουργίας μέρη, καὶ πάντες οὗτοί εἰσι δημιουργοί, οὐ μέντοι εἰσὶ τέκτονές γε οὐδὲ σκυτοτόμοι οὐδ' ἀνδριαντοποιοί, οἱ σύμπαντές εἰσι δημιουργοί.

ΑΛ. οὐ δήτα.

ΣΩ. οὕτως μὲν τοίνυν καὶ τὴν ἀφροσύνην διειληφότες εἰσὶ, καὶ τοὺς μὲν πλεῖστον αὐτῆς μέρος ἔχοντας μαινομένους καλοῦμεν, τοὺς δ' ὀλίγον ἔλαττον ἡλιθίους τε καὶ ἐμβροντήτους · οἱ δὲ ἐν εὐφημοτάτοις ὀνόμασι βουλόμενοι κατονομάζειν οἱ μὲν μεγαλοψύχους, οἱ δὲ εὐήθεις, ἕτεροι δὲ ἀκάχους καὶ ἀπίρους καὶ ἐνεοὺς · εὐρήσεις δὲ καὶ ἕτερα πολλὰ ἀναζητῶν ὀνόματα. πάντα δὲ ταῦτα ἀφροσύνη ἐστίν, διαφέρει δέ, ὥσπερ τέχνη τέχνης ἡμῖν κατεφαίνετο καὶ νόσος νόσου · ἢ πῶς σοι δοκεῖ;

ΑΛ. ἐμοὶ μὲν οὕτως.

ΣΩ. οὐκοῦν ἀπ' ἐκείνου πάλιν ἐπανέλθωμεν. ἦν γὰρ δήπου καὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, σκεπτέον εἶναι τοὺς ἀφρονάς τε καὶ φρονίμους, τίνες ποτ' εἰσιν. ὠμολόγητο γὰρ εἶναι τινὰς · ἢ γὰρ οὐ;

ΑΛ. ναί, ὠμολόγηται.

ΣΩ. ἄρ' οὖν τούτους φρονίμους ὑπολαμβάνεις, οἳ ἂν εἰδῶσιν ἅττα δεῖ πράττειν καὶ λέγειν;

ΑΛ. ἔγωγε.

ΣΩ. ἄφρονας δὲ ποτέρους; ἄρά γε τοὺς μηδέτερα τούτων εἰδότας;

ΑΛ. τούτους.

ΣΩ. οὐκοῦν οἳ γε μὴ εἰδότες μηδέτερα τούτων λήσουσιν αὐτοὺς καὶ λέγοντες καὶ πράττοντες ἅττα μὴ δεῖ;

ΑΛ. φαίνεται.

ΣΩ. τούτων μέντοι ἔλεγον, ὦ Ἀλκιβιάδη, καὶ τὸν Οἰδίπουν εἶναι τῶν ἀνθρώπων · εὐρήσεις δ' ἔτι καὶ τῶν νῦν πολλοὺς οὐκ ὀργῇ κεχρημένους, ὥσπερ ἐκεῖνον, οὐδ' οἰομένους κακὰ σφισιν εὐχεσθαι, ἀλλ' ἀγαθὰ. ἐκεῖνος μὲν ὥσπερ οὐδ' ἠύχετο, οὐδ' ὤετο · ἕτεροι δὲ τινὲς εἰσιν οἳ τὰναντία τούτων πεπόνθασιν. ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι σε πρῶτον, εἴ σοι ἐμφανὲς γενόμενος ὁ θεὸς πρὸς ὃν τυγχάνεις πορευόμενος, ἐρωτήσκειν, πρὶν ὅτιοῦν εὐχασθαι σε, εἰ ἐξαρκέσει σοι τύραννον γενέσθαι τῆς Ἀθηναίων πόλεως · εἰ δὲ τοῦτο φαῦλον ἡγήσαιο καὶ μὴ μέγα τι, προσθείη καὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων · εἰ δέ σε ὀρώῃ ἔτι ἔλαττον δοκοῦντα ἔχειν, εἰ μὴ καὶ πάσης Εὐρώπης, ὑποσταίῃ σοι καὶ τοῦτο, καὶ τοῦτο μὴ μόνον ὑποσταίῃ, ἀλλ' αὐθημερόν σου βουλομένου ὡς πάντας αἰσθήσεσθαι ὅτι Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου τύραννός ἐστιν · αὐτὸν οἶμαι ἂν σε ἀπιέναι περιχαρῇ γενόμενον, ὡς τῶν μεγίστων ἀγαθῶν κεκυρηχότα.

ΑΛ. ἐγὼ μὲν οἶμαι, ὦ Σώκρατες, καὶ ἄλλον ὄντινοῦν, εἴπερ τοιαῦτα συμβαίῃ αὐτῷ.

ΣΩ. ἀλλὰ μέντοι ἀντί γε τῆς σῆς ψυχῆς οὐδ' ἂν τὴν πάντων Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων χώραν τε καὶ τυραννίδα βουλευθείης σοι γενέσθαι.

ΑΛ. οὐκ οἶμαι ἔγωγε. πῶς γὰρ ἂν, μηθέν γέ τι μέλλων αὐτοῖς χρήσεσθαι;

ΣΩ. τί δ' εἰ μέλλοις κακῶς τε καὶ βλαβερῶς χρῆσθαι; οὐδ' ἂν οὕτως;

ΑΛ. οὐ δῆτα.

ΣΩ. ὁρᾷς οὖν ὡς οὐκ ἀσφαλὲς οὔτε τὰ διδόμενα εἰκῇ δέχεσθαι τε οὔτε αὐτὸν εὐχεσθαι γενέσθαι, εἴ γέ τις βλάπτεσθαι μέλλοι διὰ ταῦτα ἢ τὸ παράπαν τοῦ βίου ἀπαλλαγῆναι. πολλοὺς δ' ἂν ἔχοιμεν εἰπεῖν, ὅσοι τυραννίδος ἐπιθυμήσαντες ἤδη καὶ σπουδάσαντες τοῦτ' αὐτοῖς παραγενέσθαι, ὡς ἀγαθόν τι πράξαντες, διὰ τὴν τυραννίδα ἐπιβουλευθέντες τὸν βίον ἀφῆρέθησαν. οἶμαι δέ σε οὐκ ἀνήκοον εἶναι ἔνιά γε “χθιζά τε καὶ πρωιζά” *Hom. Il. 2.303* γεγεννημένα, ὅτε Ἀρχέλαον τὸν Μακεδόνων τύραννον τὰ παιδικὰ, ἐρασθέντα τῆς τυραννίδος οὐθὲν ἤττον ἥπερ ἐκεῖνος τῶν παιδικῶν, ἀπέκτεινε τὸν ἐραστήν ὡς τύραννός τε καὶ εὐδαίμων ἀνὴρ ἐσόμενος · κατασχὼν δὲ τρεῖς ἢ τέτταρας ἡμέρας τὴν τυραννίδα πάλιν αὐτὸς ἐπιβουλευθεὶς ὑφ' ἐτέρων τινῶν ἐτελεύτησεν.

ΣΩ. ὁρᾷς δὴ καὶ τῶν ἡμετέρων πολιτῶν—ταῦτα γὰρ οὐκ ἄλλων ἀκηκόαμεν, ἀλλ' αὐτοὶ παρόντες οἶδαμεν— ὅσοι στρατηγίας ἐπιθυμήσαντες ἦδη καὶ τυχόντες αὐτῆς οἱ μὲν ἔτι καὶ νῦν φυγάδες τῇσδε τῆς πόλεως εἰσιν, οἱ δὲ τὸν βίον ἐτελεύτησαν· οἱ δὲ ἄριστα δοκοῦντες αὐτῶν πράττειν διὰ πολλῶν κινδύνων ἐλθόντες καὶ φόβων οὐ μόνον ἐν ταύτῃ τῇ στρατηγίᾳ, ἀλλ' ἐπεὶ εἰς τὴν ἑαυτῶν κατῆλθον, ὑπὸ τῶν συκοφαντῶν πολιορκούμενοι πολιορκίαν οὐδὲν ἐλάττω τῆς ὑπὸ τῶν πολεμίων διετέλεσαν, ὥστε ἐνίους αὐτῶν εὐχεσθαι ἀστρατηγήτους εἶναι μᾶλλον ἢ ἐστρατηγηκένας. εἰ μὲν οὖν ἦσαν οἱ κίνδυνοί τε καὶ πόνοι φέροντες εἰς ὠφέλειαν, εἶχεν ἄν τινα λόγον· νῦν δὲ καὶ πολὺ τοῦναντίον. εὐρήσεις δὲ καὶ περὶ τέκνων τὸν αὐτὸν τρόπον, εὐξαμένους τινὰς ἦδη γενέσθαι καὶ γενομένων εἰς συμφοράς τε καὶ λύπας τὰς μεγίστας καταστάντας. οἱ μὲν γὰρ μοχθηρῶν διὰ τέλους ὄντων τῶν τέκνων ὅλον τὸν βίον λυπούμενοι διήγαγον· τοὺς δὲ χρηστῶν μὲν γενομένων, συμφορᾷς δὲ χρησαμένων ὥστε στερηθῆναι, καὶ τούτους οὐδὲν εἰς ἐλάττωνας δυστυχίας καθεστηκότας ἤπερ ἐκαίνοις καὶ βουλομένους ἂν ἀγέννητα μᾶλλον εἶναι ἢ γενέσθαι. ἀλλ' ὅμως τούτων τε καὶ ἐτέρων πολλῶν ὁμοιοτρόπων τούτοις οὕτω σφόδρα καταδηλῶν ὄντων, σπάνιον εὐρεῖν ὅστις ἂν ἡ διδομένων ἀπόσχοιτο ἢ μέλλων δι' εὐχῆς τεύξεσθαι παύσαιτο ἂν εὐχόμενος· οἱ δὲ πολλοὶ οὐτε ἂν τυραννίδος διδομένης ἀπόσχοιτο ἂν οὐτε στρατηγίας οὐδ' ἐτέρων πολλῶν, ἃ παρόντα βλάπτει μᾶλλον ἢ ὠφελεῖ, ἀλλὰ κἂν εὐξαιντο ἂν γενέσθαι, εἴ τω μὴ παρόντα τυγχάνει· ὀλίγον δὲ ἐπισχόντες ἐνίοτε παλινωδοῦσιν, ἀνευχόμενοι ἅττ' ἂν τὸ πρῶτον εὐξωνται. ἐγὼ μὲν οὖν ἀπορῶ μὴ ὡς ἀληθῶς μάτην θεοὺς ἀνθρωποὶ αἰτιῶνται, ἐξ ἐκείνων φάμενοι κακὰ σφισιν εἶναι· “οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ σφῆσιν” *Hom. Od. 1.32* εἴτε “ἀτασθαλίαισιν” *Hom. Od. 1.32* εἴτε ἀφροσύναις χρῆ εἰπεῖν, “ὑπὲρ μόρον” *Hom. Od. 1.32* “ἄλγε' ἔχουσι”. κινδυνεύει γοῦν, ὥς Ἀλκιβιάδης, φρόνιμός τις εἶναι ἐκεῖνος ὁ ποιητής, ὃς δοκεῖ μοι φίλοις ἀνοήτοις τισὶ χρησάμενος, ὁρῶν αὐτοὺς καὶ πράττοντας καὶ εὐχομένους ἅπερ οὐ βέλτιον ἦν, ἐκαίνοις δὲ ἐδόκει, κοινῇ ὑπὲρ ἀπάντων αὐτῶν εὐχὴν ποιήσασθαι· λέγει δὲ πως ὧδί— “Ζεῦ βασιλεῦ, τὰ μὲν ἐσθλά, φησί, καὶ εὐχομένοις καὶ ἀνεύκτοις ἄμμι δίδου, τὰ δὲ δειλὰ καὶ εὐχομένοις ἀπαλέξειν” *Anth. Pal. 10.108* κελεύει.

ΣΩ. ἐμοὶ μὲν οὖν καλῶς δοκεῖ καὶ ἀσφαλῶς λέγειν ὁ ποιητής· σὺ δ' εἴ τι ἐν νῶ ἔχεις πρὸς ταῦτα, μὴ σιώπα.

ΑΛ. χαλεπόν, ὥς Σώκρατες, ἐστὶν ἀντιλέγειν πρὸς τὰ καλῶς εἰρημένα· ἐκεῖνο δ' οὖν ἐννοῶ, ὅσων κακῶν αἰτία ἡ ἄγνοια τοῖς ἀνθρώποις, ὁπότε, ὡς ἔοικε, λεληθάμεν ἡμᾶς αὐτοὺς διὰ ταύτην καὶ πράττοντες καὶ τό γε ἔσχατον εὐχόμενοι ἡμῖν αὐτοῖς τὰ κάχιστα. ὅπερ οὖν οὐδεὶς ἂν οἰηθεῖη, ἀλλὰ τοῦτό γε πᾶς ἂν οἴοιτο ἱκανὸς εἶναι, αὐτὸς αὐτῷ τὰ βέλτιστα εὐξασθαι, ἀλλ' οὐ τὰ κάχιστα. τοῦτο μὲν γὰρ ὡς ἀληθῶς κατάρξα τινὶ ἄλλ' οὐκ εὐχῇ ὅμοιον ἂν εἴη.

ΣΩ. ἀλλ' ἴσως, ὦ βέλτιστε, φαίη ἄν τις ἀνὴρ, ὃς ἐμοῦ τε καὶ σοῦ σοφώτερος ὢν τυγχάνοι, οὐκ ὀρθῶς ἡμᾶς λέγειν, οὕτως εἰκῆ ψέγοντας ἄγνοιαν, εἴ γε μὴ προσθείημεν τὴν ἔστιν ὢν τε ἄγνοιαν καὶ ἔστιν οἷς καὶ ἔχουσί πως ἀγαθόν, ὥσπερ ἐκείνοις κακόν.

ΑΛ. πῶς λέγεις; ἔστι γὰρ ὅτιοῦν πράγμα ὅτω δὴ ὁπωσοῦν ἔχοντι ἄμεινον ἄγνοεῖν ἢ γιγνώσκειν;

ΣΩ. ἔμοιγε δοκεῖ· σοὶ δ' οὐ;

ΑΛ. οὐ μέντοι μὰ Δία.

ΣΩ. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἐκεῖνό σου καταγνώσομαι, ἐθέλεις ἄν σε πρὸς τὴν ἑαυτοῦ μητέρα διαπεπράχθαι ἅπερ Ὀρέστην φασὶ καὶ τὸν Ἀλκμέωνα καὶ εἰ δὴ τινες ἄλλοι ἐκείνοις τυγχάνουσι ταυτὰ διαπεπραγμένοι.

ΑΛ. εὐφήμει πρὸς Διός, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. οὗτοι τὸν λέγοντα, ὦ Ἀλκιβιάδη, ὡς οὐκ ἂν ἐθέλοις σοι ταῦτα πεπράχθαι, εὐφημεῖν δεῖ σε κελεύειν, ἀλλὰ μᾶλλον πολὺ, εἴ τις τὰ ἐναντία λέγοι, ἐπειδὴ οὕτω σοι δοκεῖ σφόδρα δεινὸν εἶναι τὸ πρᾶγμα, ὥστ' οὐδὲ ῥητέον εἶναι οὕτως εἰκῆ. δοκεῖς δ' ἂν τὸν Ὀρέστην, εἰ ἐτύγχανε φρόνιμος ὢν καὶ εἰδὼς ὅτι βέλτιστον ἦν αὐτῷ πράττειν, τολμῆσαι ἂν τι τούτων διαπράξασθαι;

ΑΛ. οὐ δῆτα.

ΣΩ. οὐδέ γε ἄλλον οἶμαι οὐδένα.

ΑΛ. οὐ μέντοι.

ΣΩ. κακὸν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ἔστιν ἡ τοῦ βελτίστου ἄγνοια καὶ τὸ ἄγνοεῖν τὸ βέλτιστον.

ΑΛ. ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. οὐκοῦν καὶ ἐκεῖνω καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν;

ΑΛ. φημί.

ΣΩ. ἔτι τοίνυν καὶ τόδε ἐπισκεψώμεθα· εἴ σοι αὐτίκα μάλα παρεσταίη, οἷηθέντι βέλτιον εἶναι, Περικλέα τὸν σεαυτοῦ ἐπίτροπόν τε καὶ φίλον, ἐγχειρίδιον λαβόντα, ἐλθόντα ἐπὶ τὰς θύρας, εἰπεῖν εἰ ἔνδον ἐστί, βουλόμενον ἀποκτεῖναι αὐτὸν ἐκεῖνον, ἄλλον δὲ μηδένα· οἱ δὲ φαῖεν ἔνδον εἶναι—καὶ οὐ λέγω ἐθέλεις ἄν σε τούτων τι πράττειν· ἀλλ' εἰ, οἶμαι, δόξει σοι, ὅπερ οὐθὲν καλωῖε δήπου τῷ γε ἀγνοοῦντι τὸ βέλτιστον παραστῆναί ποτε δόξαν, ὥστε οἷηθῆναι καὶ τὸ κάκιστόν ποτε βέλτιστον εἶναι· ἢ οὐκ ἂν δοκεῖ σοι;

ΑΛ. πάννυ μὲν οὖν.

ΣΩ. εἰ οὖν παρελθὼν εἴσω καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐκεῖνον ἀγνοήσας τε καὶ οἷηθείς ἂν ἄλλον εἶναι τινα, ἄρ' ἔτι ἂν αὐτὸν τολμήσας ἀποκτεῖναι;

ΑΛ. οὐ μὰ τὸν Δία, οὐκ ἂν μοι δοκῶ.

ΣΩ. οὐ γὰρ δήπου τὸν ἐντυχόντα, ἀλλ' αὐτὸν ἐκεῖνον ὃν ἡβούλου. ἢ γάρ;

ΑΛ. ναί.

ΣΩ. οὐκοῦν καὶ εἰ πολλάκις ἐγχειροῖς, αἰεὶ δὲ ἄγνοοῖς τὸν Περικλέα, ὁπότε μέλλοις τοῦτο πράττειν, οὐποτε ἂν ἐπίθωιο αὐτῷ.

ΑΛ. οὐ δῆτα.

ΣΩ. τί δέ; τὸν Ὀρέστην δοκεῖς ἂν ποτε τῇ μητρὶ ἐπιθέσθαι, εἴ γε ὡσαύτως ἠγγνόησεν;

ΑΛ. οὐκ οἶμαι ἔγωγε.

ΣΩ. οὐ γὰρ δήπου οὐδ' ἐκεῖνος τὴν προστυχοῦσαν γυναιῖκα οὐδὲ τὴν ὁτουοῦν μητέρα διανοεῖτο ἀποκτεῖναι, ἀλλὰ τὴν αὐτὸς αὐτοῦ.

ΑΛ. ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. ἄγνοεῖν ἄρα τά γε τοιαῦτα βέλτιον τοῖς οὕτω διακειμένοις καὶ τοιαύτας δόξας ἔχουσιν.

ΑΛ. φαίνεται.

ΣΩ. ὁρᾷς οὖν ὅτι ἢ ἔστιν ὧν τε ἄγνοια καὶ ἔστιν οἷς καὶ ἔχουσί πως ἀγαθόν, ἀλλ' οὐ κακόν, ὥσπερ ἄρτι σοι ἐδόκει;

ΑΛ. ἔοικεν.

ΣΩ. ἔτι τοίνυν εἰ βούλει τὸ μετὰ τοῦτο ἐπισκοπεῖν, ἄτοπον ἂν ἴσως ἂν σοι δόξειεν εἶναι.

ΑΛ. τί μάλιστα, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. ὅτι, ὡς ἔπος εἰπεῖν, κινδυνεύει τό γε τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν κτῆμα, ἐάν τις ἄνευ τοῦ βελτίστου κεκτημένος ἦ, ὀλιγάκις μὲν ὠφελεῖν, βλάπτειν δὲ τὰ πλείω τὸν ἔχοντα αὐτό. σκόπει δὲ ὧδε. ἄρ' οὐκ ἀναγκαῖόν σοι δοκεῖ εἶναι, ὅταν τι μέλλωμεν ἥτοι πράττειν ἢ λέγειν, οἰηθῆναι δεῖν πρῶτον ἡμᾶς εἰδέναι ἢ τῷ ὄντι εἰδέναι τοῦθ' ὃ ἂν προχειροτέρως μέλλωμεν ἢ λέγειν ἢ πράττειν;

ΑΛ. ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. οὐκοῦν οἱ ῥήτορες αὐτίκα ἥτοι εἰδότες συμβουλεύειν ἢ οἰθέντες εἰδέναι συμβουλεύουσιν ἡμῖν ἐκάστοτε, οἱ μὲν περὶ πολέμου τε καὶ εἰρήνης, οἱ δὲ περὶ τειχῶν οἰκοδομίας ἢ καὶ λιμένων κατασκευῆς · ἐνὶ δὲ λόγῳ, ὅσα δὴ ποτε ἢ πόλις πράττει πρὸς ἄλλην πόλιν ἢ αὐτὴ καθ' αὐτήν, ἀπὸ τῆς τῶν ῥητόρων συμβουλῆς πάντα γίγνεται.

ΑΛ. ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. ὅρα τοίνυν καὶ τὰ ἐπὶ τούτοις.

ΑΛ. ἂν δυνηθῶ.

ΣΩ. καλεῖς γὰρ δήπου φρονίμους τε καὶ ἄφρονας;

ΑΛ. ἔγωγε.

ΣΩ. οὐκοῦν τοὺς μὲν πολλοὺς ἄφρονας, τοὺς δ' ὀλίγους φρονίμους;

ΑΛ. οὕτως.

ΣΩ. οὐκοῦν πρὸς τι ἀποβλέπων ἀμφοτέρους;

ΑΛ. ναί.

ΣΩ. ἄρ' οὖν τὸν τοιοῦτον συμβουλεύειν εἰδότα, χωρὶς τοῦ πότερον βέλτιον καὶ ὅτε βέλτιον, φρόνιμον καλεῖς;

ΑΛ. οὐ δῆτα.

ΣΩ. οὐδὲ γε οἶμαι ὅστις τὸ πολεμεῖν αὐτὸ οἶδε χωρὶς τοῦ ὁπότε βέλτιον καὶ τοσοῦτον χρόνον ὅσον βέλτιον. ἦ γάρ;

ΑΛ. ναί.

ΣΩ. οὐκοῦν οὐδὲ εἴ τις τινα ἀποκτείνουσαι οἶδεν οὐδὲ χρήματα ἀφαιρεῖσθαι καὶ φυγάδα ποιεῖν τῆς πατρίδος, χωρὶς τοῦ ὁπότε βέλτιον καὶ ὄντινα βέλτιον;

ΑΛ. οὐ μέντοι.

ΣΩ. ὅστις ἄρα τι τῶν τοιούτων οἶδεν, ἐὰν μὲν παρέπηται αὐτῷ ἢ τοῦ βελτίστου ἐπιστήμη—αὕτη δ' ἦν ἢ αὕτη δήπου ἥπερ καὶ ἡ τοῦ ὠφελίμου· ἦ γάρ; —

ΑΛ. ναί.

ΣΩ. φρόνιμον δέ γε αὐτὸν φήσομεν καὶ ἀποχρῶντα σύμβουλون καὶ τῇ πόλει καὶ αὐτὸν αὐτῷ· τὸν δὲ μὴ τοιοῦτον τάναντία τούτων. ἦ πῶς δοκεῖ;

ΑΛ. ἐμοὶ μὲν οὕτως.

ΣΩ. τί δ' εἴ τις ἱππεύειν ἢ τοξεύειν οἶδεν, ἢ αὖ πυκτεύειν ἢ παλαίειν ἢ τι τῆς ἄλλης ἀγωνίας ἢ καὶ ἄλλο τι τῶν τοιούτων ὅσα τέχνη οἶδαμεν, τί καλεῖς ὃς ἂν εἰδῇ τὸ κατὰ ταύτην τὴν τέχνην βέλτιον γιγνόμενον; ἄρ' οὐ τὸν κατὰ τὴν ἱππικὴν ἱππικόν;

ΑΛ. ἔγωγε.

ΣΩ. τὸν δέ γε οἶμαι κατὰ τὴν πυκτικὴν πυκτικόν, τὸν δὲ κατ' αὐλητικὴν αὐλητικόν, καὶ ἄλλα δήπου ἀνὰ λόγον τούτοις· ἦ ἄλλως πῶς;

ΑΛ. οὐκ, ἀλλ' οὕτως.

ΣΩ. δοκεῖ οὖν σοι ἀναγκαῖον εἶναι τὸν περὶ τούτων τι ἐπιστήμονα ὄντα ἄρα καὶ ἄνδρα φρόνιμον εἶναι, ἢ πολλοῦ φήσομεν ἐνδεῖν;

ΑΛ. πολλοῦ μέντοι νῆ Δία.

ΣΩ. ποῖαν οὖν οἶε πολιτεῖαν εἶναι τοξοτῶν τε ἀγαθῶν καὶ αὐλητῶν, ἔτι δὲ καὶ ἀθλητῶν τε καὶ τῶν ἄλλων τεχνιτῶν, ἀναμειγμένων δ' ἐν τούτοις οὓς ἄρτι εἰρήκαμεν τῶν τε αὐτὸ τὸ πολεμεῖν εἰδότην καὶ αὐτὸ τὸ ἀποκτείνουσαι, πρὸς δὲ καὶ ἀνδρῶν ῥητορικῶν πολιτικὸν φύσημα φυσῶντων, ἀπάντων δὲ τούτων ὄντων ἄνευ τῆς τοῦ βελτίστου ἐπιστήμης καὶ τοῦ εἰδότης, ὁπότε βέλτιον ἐνὶ ἐκάστῳ τούτων χρῆσθαι καὶ πρὸς τίνα;

ΑΛ. φαύλην τινὰ ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. φαίης γε ἂν οἶμαι ὁπότεν ὁράης ἓνα ἕκαστον αὐτῶν φιλοτιμούμενον τε καὶ νέμοντα τὸ πλεῖστον τῆς πολιτείας“ . . . τοῦτ' αὖ μέρος, ἴν' αὐτὸς αὐτοῦ τυγχάνει κράτιστος ὢν·” *Eur. Antiope* λέγω δὲ τὸ κατ' αὐτὴν τὴν τέχνην βέλτιστον γιγνόμενον· τοῦ δὲ τῇ πόλει τε καὶ αὐτὸν αὐτῷ βελτίστου ὄντος τὰ πολλὰ διημαρτηρότα, ἅτε οἶμαι ἄνευ νοῦ δόξης πεπιστευκότα. οὕτως δὲ τούτων ἐχόντων, ἄρα οὐκ ἂν ὀρθῶς λέγοιμεν πάντες πολλῆς ταραχῆς τε καὶ ἀνομίας μεστήν εἶναι τὴν τοιαύτην

πολιτείαν;

ΑΛ. ὀρθῶς μέντοι νῆ Δία.

ΣΩ. οὐκοῦν ἀναγκαῖον ἡμῖν ἐδόκει οἰηθῆναι δεῖν πρῶτον ἡμᾶς εἰδέναι ἢ τῷ ὄντι εἰδέναι τοῦτο ὃ ἂν προχείρως μέλλωμεν ἢ πράττειν ἢ λέγειν;

ΑΛ. ἐδόκει.

ΣΩ. οὐκοῦν καὶ μὲν πράττη ἃ τις οἶδεν ἢ δοκεῖ εἰδέναι, παρέπεται δὲ τὸ ὠφελίμως, καὶ λυσιτελοῦντως ἡμᾶς ἔξειν καὶ τῇ πόλει καὶ αὐτὸν αὐτῷ;

ΑΛ. πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. ἐὰν δέ γ' οἴμαι τάναντία τούτων, οὔτε τῇ πόλει οὔτ' αὐτὸν αὐτῷ;

ΑΛ. οὐ δῆτα.

ΣΩ. τί δέ; καὶ νῦν ἔτι ὡσαύτως σοι δοκεῖ ἢ ἄλλως πως;

ΑΛ. οὐκ, ἀλλ' οὕτως.

ΣΩ. ἄρ' οὖν ἔφησθα καλεῖν τοὺς μὲν πολλοὺς ἄφρονας, τοὺς δ' ὀλίγους φρονίμους;

ΑΛ. ἔγωγε.

ΣΩ. οὐκοῦν φαμεν πάλιν τοὺς πολλοὺς διημαρτηκέναι τοῦ βελτίστου, ὥς τὰ πολλά γε οἴμαι ἄνευ νοῦ δόξη πεπιστευκότας.

ΑΛ. φαμὲν γάρ.

ΣΩ. Λυσιτελεῖ ἄρα τοῖς πολλοῖς μήτ' εἰδέναι μηδὲν μήτ' οἶεσθαι εἰδέναι, εἴπερ γε μᾶλλον προθυμήσονται πράττειν μὲν ταῦτα ἅττ' ἂν εἰδῶσιν ἢ οἰηθῶσιν εἰδέναι, πράττοντες δὲ βλάπτεσθαι τὰ πλείω μᾶλλον ἢ ὠφελεῖσθαι.

ΑΛ. ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. ὁρᾷς οὖν, ὅτε γ' ἔφην κινδυνεύειν τό γε τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν κτῆμα, ἐὰν τις ἄνευ τῆς τοῦ βελτίστου ἐπιστήμης κεκτημένος ἦ, ὀλιγάκις μὲν ὠφελεῖν, βλάπτειν δὲ τὰ πλείω τὸν ἔχοντα αὐτό, ἄρ' οὐχὶ τῷ ὄντι ὀρθῶς ἐφαινόμην λέγων;

ΑΛ. καὶ εἰ μὴ τότε, ἀλλὰ νῦν μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. δεῖ ἄρα καὶ πόλιν καὶ ψυχὴν τὴν μέλλουσαν ὀρθῶς βιώσεσθαι ταύτης τῆς ἐπιστήμης ἀντέχεσθαι, ἀτεχνῶς ὥσπερ ἀσθενοῦντα ἱατροῦ ἢ τινος κυβερνήτου τὸν ἀσφαλῶς μέλλοντα πλεῖν. ἄνευ γὰρ ταύτης, ὅσῳπερ ἂν λαμπρότερον ἐπουρίση τὸ τῆς τύχης ἢ περὶ χρημάτων κτῆσιν ἢ σώματος ῥώμην ἢ καὶ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, τοσοῦτῳ μείζω ἁμαρτήματα ἀπ' αὐτῶν ἀναγκαῖον ἐστίν, ὥς ἔοικε, γίγνεσθαι. ὁ δὲ δὴ τὴν καλουμένην πολυμαθίαν τε καὶ πολυτεχνίαν κεκτημένος, ὀρφανὸς δὲ ὢν ταύτης τῆς ἐπιστήμης, ἀγόμενος δὲ ὑπὸ μιᾶς ἐκάστης τῶν ἄλλων, ἄρ' οὐχὶ τῷ ὄντι δικαίως πολλῷ χειμῶνι χρήσεται, ἅτε οἴμαι ἄνευ κυβερνήτου διατελῶν ἐν πελάγει, χρόνον οὐ μακρὸν βίου θέων; ὥστε συμβαίνειν μοι δοκεῖ καὶ ἐνταῦθα τὸ τοῦ ποιητοῦ, ὃ λέγει κατηγορῶν πού τινος, ὥς ἄρα “πολλὰ” *Margites* “μὲν ἡπίστατο ἔργα, κακῶς δέ”, φησίν, “ἡπίστατο πάντα”.

ΑΛ. καὶ τί δὴ ποτε συμβαίνει τὸ τοῦ ποιητοῦ, ὦ Σώκρατες; ἐμοὶ μὲν

γὰρ οὐδ' ὅτιοῦν δοκεῖ πρὸς λόγον εἰρηκέναι.

ΣΩ. καὶ μάλα γε πρὸς λόγον · ἄλλ' αἰνίττεται, ὦ βέλτιστε, καὶ οὗτος καὶ ἄλλοι δὲ ποιηταὶ σχεδὸν τι πάντες. ἔστιν τε γὰρ φύσει ποιητικὴ ἡ σύμπασα αἰνιγματώδης καὶ οὐ τοῦ προστυχόντος ἀνδρὸς γνωρίσαι · ἔτι τε πρὸς τῷ φύσει τοιαύτη εἶναι, ὅταν λάβηται ἀνδρὸς φθονεροῦ τε καὶ μὴ βουλομένου ἡμῖν ἐνδείκνυσθαι ἄλλ' ἀποκρύπτεσθαι ὅτι μάλιστα τὴν αὐτοῦ σοφίαν, ὑπερφυῶς δὴ τὸ χρῆμα ὡς δὺσγνωστον φαίνεται, ὅτι ποτὲ νοοῦσιν ἕκαστος αὐτῶν. οὐ γὰρ δήπου Ὅμηρόν γε τὸν θειοτάτον τε καὶ σοφώτατον ποιητὴν ἀγνοεῖν δοκεῖς ὡς οὐχ οἶόν τε ἦν ἐπίστασθαι κακῶς—ἐκεῖνος γὰρ ἔστιν ὁ λέγων τὸν Μαργίτην πολλὰ μὲν ἐπίστασθαι, κακῶς δέ, φησί, πάντα ἡπίστατο—ἄλλ' αἰνίττεται οἷμαι παράγων τὸ κακῶς μὲν ἀντὶ τοῦ κακοῦ, τὸ δὲ ἡπίστατο ἀντὶ τοῦ ἐπίστασθαι · γίγνεται οὖν συντεθὲν ἔξω μὲν τοῦ μέτρου, ἔστι δ' ὃ γε βούλεται, ὡς πολλὰ μὲν ἡπίστατο ἔργα, κακὸν δ' ἦν ἐπίστασθαι αὐτῷ πάντα ταῦτα. δῆλον οὖν ὅτι εἴπερ ἦν αὐτῷ κακὸν τὸ πολλὰ εἰδέναι, φαῦλός τις ὢν ἐτύγχανεν, εἴπερ γε πιστεύειν δεῖ τοῖς προειρημένους λόγοις.

ΑΛ. ἄλλ' ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες · ἡ χαλεπῶς γ' ἂν ἄλλοις τισὶ πιστεύσαιμι λόγοις, εἴπερ μηδὲ τούτοις.

ΣΩ. καὶ ὁρθῶς γέ σοι δοκεῖ.

ΑΛ. πάλιν αὖ μοι δοκεῖ.

ΣΩ. ἀλλὰ φέρε πρὸς Διός—ὁρᾷς γὰρ δήπου τὴν ἀπορίαν ὅση τε καὶ οἷα, ταύτης δὲ καὶ σύ μοι δοκεῖς κεκοινωνηκέναι · μεταβαλλόμενός γέ τοι ἄνω καὶ κάτω οὐδ' ὅτιοῦν παύη, ἄλλ' ὅτι ἂν μάλιστα σοι δόξη, τοῦτο καὶ ἐκδεδυκέναι αὖ καὶ οὐκέτι ὡσαύτως δοκεῖν—εἰ οὖν σοί γ' ἔτι καὶ νῦν ἐμφανὲς γενόμενος ὁ θεὸς πρὸς δὴν τυγχάνεις πορευόμενος ἐρωτήσῃ, πρὶν ὅτιοῦν εὐξασθαί σε, εἰ ἐξαρκέσει σοι ἐκείνων τι γενέσθαι ὧν περ καὶ ἐν ἀρχῇ ἐλέγετο, εἴτε καὶ αὐτῷ σοι ἐπιτρέψειεν εὐξασθαι, τί ποτ' ἂν οἶει ἢ τῶν παρ' ἐκείνου διδομένων λαμβάνων ἢ αὐτὸς εὐξάμενος γενέσθαι τοῦ καίρου τυχεῖν;

ΑΛ. ἀλλὰ μὰ τοὺς θεοὺς, ἐγὼ μὲν οὐθὲν ἂν ἔχοιμί σοι εἰπεῖν, ὦ Σώκρατες, οὕτως · ἀλλὰ μάργον τί μοι δοκεῖ εἶναι, καὶ ὡς ἀληθῶς πολλῆς φυλακῆς, ὅπως μὴ λήσῃ τις αὐτὸν εὐχόμενος μὲν κακά, δοκῶν δὲ τὰ γαθὰ, ἔπειτ' ὀλίγον ἐπισχών, ὅπερ καὶ σὺ ἔλεγες, παλινωδῇ, ἀνευχόμενος ἅττ' ἂν τὸ πρῶτον εὐξῆται.

ΣΩ. ἄρ' οὖν οὐχὶ εἰδώς τι πλέον ἡμῶν ὁ ποιητής, οὗ καὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου ἐπεμνήσθην, τὰ δειλὰ καὶ εὐχομένοις ἀπολέξειν ἐκέλευεν;

ΑΛ. ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. τοῦτον μὲν τοίνυν, ὦ Ἀλκιβιάδῃ, καὶ Λακεδαιμόνιοι τὸν ποιητὴν ἐζηλωκότες, εἴτε καὶ αὐτοὶ οὕτως ἐπεσκεμμένοι, καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ ἐκάστοτε παραπλησίαν εὐχὴν εὐχονται, τὰ καλὰ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς τοὺς θεοὺς διδόναι κελεύοντες αὖ σφίσιν αὐτοῖς · πλείω δ' οὐδεὶς ἂν ἐκείνων

εὐξαμένων ἀκούσειεν. τοιγαροῦν εἰς τὸ παρῆκον τοῦ χρόνου οὐδένων ἤττον εὐτυχεῖς εἰσιν ἄνθρωποι · εἰ δ' ἄρα καὶ συμβέβηκεν αὐτοῖς ὥστε μὴ πάντα εὐτυχεῖν, ἀλλ' οὖν οὐ διὰ τὴν ἐκείνων εὐχὴν, ἐπὶ τοῖς θεοῖς δ' ἐστὶν ὥστε οἶμαι καὶ διδόναι ἅττ' ἂν τις εὐχόμενος τυγχάνῃ καὶ τάναντία τούτων. βούλομαι δέ σοι καὶ ἕτερόν τι διηγῆσασθαι, ὃ ποτε ἤκουσα τῶν πρεσβυτέρων τινῶν, ὡς Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις διαφορᾶς γενομένης συνέβαιnen αἰεὶ τῇ πόλει ἡμῶν ὥστε καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ὁπότε μάχη γένοιτο δυστυχεῖν καὶ μηδέποτε δύνασθαι κρατῆσαι · τοὺς οὖν Ἀθηναίους ἀγανακτοῦντας τῷ πράγματι καὶ ἀπορουμένους τίνι χρῇ μηχανῇ τῶν παρόντων κακῶν ἀποτροπὴν εὑρεῖν, βουλευομένοις αὐτοῖς δοκεῖν κράτιστον εἶναι πέμψαντας πρὸς Ἀμμωνα ἐκεῖνον ἐπερωτᾶν · ἔτι δὲ πρὸς τούτοις τάδε, καὶ ἄνθ' ὅτου ποτὲ Λακεδαιμονίοις οἱ θεοὶ μᾶλλον νίκην διδῶσιν ἢ σφίσιν αὐτοῖς, οἳ πλείστας, φάναι, μὲν θυσίας καὶ καλλίστας τῶν Ἑλλήνων ἄγομεν, ἀναθήμασί τε κεκοσμήκαμεν τὰ ἱερὰ αὐτῶν ὡς οὐδένες ἄλλοι, πομπάς τε πολυτελεστάτας καὶ σεμνοτάτας ἐδωρούμεθα τοῖς θεοῖς ἂν' ἕκαστον ἔτος, καὶ ἐτελοῦμεν χρήματα ὅσα οὐδ' ἄλλοι σύμπαντες Ἑλλήνες ·

ΣΩ. Λακεδαιμονίοις δέ, φάναι, οὐδεπώποτ' ἐμέλῃσεν οὐδὲν τούτων, ἀλλ' οὕτως ὀλιγώρως διάκεινται πρὸς τοὺς θεοὺς, ὥστε καὶ ἀνάπηρα θύουσιν ἕκαστοτε καὶ τᾶλλα πάντα οὐκ ὀλίγῳ ἐνδεεστερώς τιμῶσιν ἢ περ ἡμεῖς, χρήματα οὐδὲν ἐλάττω κεκτημένοι τῆς ἡμετέρας πόλεως. ἐπεὶ δὴ εἰρηκέναι ταῦτα καὶ ἐπερωτῆσαι τί χρῇ πράττοντας αὐτοὺς τῶν παρόντων κακῶν ἀπαλλαγὴν εὑρεῖν, ἄλλο μὲν οὐθὲν ἀποκριθῆναι τὸν προφήτην—τὸν γὰρ θεὸν οὐκ ἔαν δῆλον ὅτι—καλέσαντα δὲ αὐτόν, Ἀθηναίοις, φάναι, τάδε λέγει Ἀμμων · φησὶν ἂν βούλεσθαι αὐτῷ τὴν Λακεδαιμονίων εὐφημίαν εἶναι μᾶλλον ἢ τὰ σύμπαντα τῶν Ἑλλήνων ἱερὰ. τοσαῦτα εἰπεῖν, οὐκέτι περαιτέρω. τὴν γ' οὖν εὐφημίαν οὐκ ἄλλην τινά μοι δοκεῖ λέγειν ὁ θεὸς ἢ τὴν εὐχὴν αὐτῶν · ἔστι γὰρ τῷ ὄντι πολὺ διαφέρουσα τῶν ἄλλων. οἳ μὲν γὰρ ἄλλοι Ἑλλήνες οἳ μὲν χρυσόκερος βοῦς παραστησάμενοι, ἕτεροι δ' ἀναθήμασι δωρούμενοι τοὺς θεοὺς, εὐχονται ἅττ' ἂν τύχῃ ταῦτα, ἅντε ἀγαθὰ ἅντε κακά · βλασφημοῦντων οὖν αὐτῶν ἀκούοντες οἱ θεοὶ οὐκ ἀποδέχονται τὰς πολυτελεῖς ταυτασί πομπάς τε καὶ θυσίας. ἀλλὰ δοκεῖ μοι πολλῆς φυλακῆς δεῖσθαι καὶ σκέψεως ὅτι ποτὲ ῥητέον ἐστὶ καὶ μὴ εὐρήσεις δὲ καὶ παρ' Ὀμήρῳ ἕτερα παραπλήσια τούτοις εἰρημένα. φησὶν γὰρ τοὺς Τρῶας ἔπαυλιν ποιουμένους “ ἔρδειν ἀθανάτοισι τεληέσσας ἑκατόμβας · ” *Hom. Il. 8.548* τὴν δὲ κνῖσαν ἐκ τοῦ πεδίου τοὺς ἀνέμους φέρειν οὐρανὸν εἴσω “ ἡδεῖαν · τῆς δ' οὐ τι θεοὺς μάκαρας दाτέεσθαι, οὐδ' ἐθέλειν · μάλα γὰρ σφιν ἀπήχθετο Ἰλιος ἱρή ” “ καὶ Πρίαμος καὶ λαὸς ἐυμελίῳ Πριάμοιο · ” *Hom. Il. 8.550-2* ὥστε οὐδὲν αὐτοῖς ἦν προύργου θύειν τε καὶ δῶρα τελεῖν μάτην, θεοῖς ἀπηχθημένους. οὐ γὰρ οἶμαι τοιοῦτόν ἐστι τὸ τῶν θεῶν ὥστε ὑπὸ δώρων παράγεσθαι οἶον κακὸν τοκιστὴν · ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς

εὐήθη λόγον λέγομεν, ἀξιοῦντες Λακεδαιμονίων ταύτη περιεῖναι. καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἴη εἰ πρὸς τὰ δῶρα καὶ τὰς θυσίας ἀποβλέπουσιν ἡμῶν οἱ θεοὶ ἄλλὰ μὴ πρὸς τὴν ψυχὴν, ἂν τις ὅσιος καὶ δίκαιος ὢν τυγχάνῃ.

ΣΩ. πολλῷ γε μᾶλλον οἶμαι ἢ πρὸς τὰς πολυτελεῖς ταύτας πομπάς τε καὶ θυσίας, ἅς οὐδὲν κωλύει πολλὰ μὲν εἰς θεοὺς, πολλὰ δ' εἰς ἀνθρώπους ἡμαρτηκότας καὶ ἰδιώτην καὶ πόλιν ἔχειν ἂν' ἕκαστον ἔτος τελεῖν · οἱ δέ, ἅτε οὐ δωροδόκοι ὄντες, καταφρονοῦσιν ἀπάντων τούτων, ὥς φησιν ὁ θεὸς καὶ θεῶν προφήτης. κινδυνεύει γοῦν καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι δικαιοσύνη τε καὶ φρόνησις διαφερόντως τιμηθῆσθαι · φρόνιμοι δὲ καὶ δίκαιοι οὐκ ἄλλοι τινές εἰσιν ἢ τῶν εἰδότων ἃ δεῖ πράττειν καὶ λέγειν καὶ πρὸς θεοὺς καὶ πρὸς ἀνθρώπους. βουλοίμην δ' ἂν καὶ σοῦ πυθέσθαι ὅτι ποτ' ἐν νῶ ἔχεις πρὸς ταῦτα.

ΑΛ. ἀλλ' ἐμοὶ μὲν, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἄλλη πη δοκεῖ ἢ ἥπερ σοί τε καὶ τῷ θεῷ · οὐδὲ γὰρ ἂν εἰκὸς εἴη ἀντίψηφον ἐμὲ τῷ θεῷ γενέσθαι.

ΣΩ. οὐκοῦν μέμνησαι ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ φάσκων εἶναι, ὅπως μὴ λάθῃς σεαυτὸν εὐχόμενος κακὰ, δοκῶν δὲ ἀγαθὰ;

ΑΛ. ἔγωγε.

ΣΩ. ὁρᾷς οὖν ὥς οὐκ ἀσφαλές σοί ἐστιν ἐλθεῖν πρὸς τὸν θεὸν εὐξομένῳ, ἵνα μὴδ' ἂν οὕτω τύχῃ, βλασφημοῦντός σου ἀκούων οὐθὲν ἀποδέξῃται τῆς θυσίας ταύτης, τυχὸν δὲ καὶ ἕτερόν τι προσπολαύσῃς. ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ βέλτιστον εἶναι ἡσυχίαν ἔχειν · τῇ μὲν γὰρ Λακεδαιμονίων εὐχῇ διὰ τὴν μεγαλοψυχίαν—τοῦτο γὰρ κάλλιστον τῶν ἐν ἀφροσύνῃ γε ὀνομάτων—οὐκ ἂν οἶμαί σε ἐθέλῃν χρῆσθαι. ἀναγκαῖον οὖν ἐστί περιμένειν ἕως ἂν τις μάθῃ ὥς δεῖ πρὸς θεοὺς καὶ πρὸς ἀνθρώπους διακεῖσθαι.

ΑΛ. πότε οὖν παρέσται ὁ χρόνος οὗτος, ὦ Σώκρατες, καὶ τίς ὁ παιδεύων; ἥδιστα γὰρ ἂν μοι δοκῶ ἰδεῖν τοῦτον τὸν ἀνθρώπον τίς ἐστιν.

ΣΩ. οὗτος ᾧ μέλει περὶ σοῦ. ἀλλὰ δοκεῖ μοι, ὥσπερ τῷ Διομήδει φησὶν τὴν Ἀθηνᾶν Ὀμηρος ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἀφελεῖν τὴν ἀχλύν, “ ὄφρ' εὖ γινώσκοι ἡμὲν θεὸν ἠδὲ καὶ ἄνδρα, ” *Hom. Il. 5.127* οὕτω καὶ σοὶ δεῖν ἀπὸ τῆς ψυχῆς πρῶτον τὴν ἀχλὺν ἀφελόντα, ἢ νῦν παροῦσα τυγχάνει, τὸ τηνικαῦτ' ἥδη προσφέρειν δι' ὧν μέλλεις γνῶσεσθαι ἡμὲν κακὸν ἠδὲ καὶ ἐσθλόν. νῦν μὲν γὰρ οὐκ ἂν μοι δοκεῖς δυνηθῆναι.

ΑΛ. ἀφαιρείτω, εἴτε βούλεται τὴν ἀχλὺν εἴτε ἄλλο τι · ὥς ἐγὼ παρῆσκέασμαι μὴθὲν ἂν φυγεῖν τῶν ὑπ' ἐκείνου προσταττομένων, ὅστις ποτ' ἐστὶν ἀνθρώπος, εἴ γε μέλλοιμι βελτίων γενέσθαι.

ΣΩ. ἀλλὰ μὴν κακᾶεῖνος θαυμαστὴν ὅσῃν περὶ σὲ προθυμίαν ἔχει.

ΑΛ. εἰς τότε τοῖνον καὶ τὴν θυσίαν ἀναβάλλεσθαι κράτιστον εἶναι μοι δοκεῖ.

ΣΩ. καὶ ὁρθῶς γέ σοι δοκεῖ · ἀσφαλέστερον γὰρ ἐστὶν ἢ παρακινδυνεύειν τοσοῦτον κίνδυνον.

ΑΛ. ἀλλὰ πῶς, ὦ Σώκρατες; καὶ μὴν τουτονὶ τὸν στέφανον, ἐπειδὴ

μοι δοκεῖς καλῶς συμβεβουλευκέναι, σοὶ περιθήσω · τοῖς θεοῖς δὲ καὶ στεφάνους καὶ τᾶλλα πάντα τὰ νομιζόμενα τότε δώσομεν, ὅταν ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐλθοῦσαν ἴδω. ἤξει δ' οὐ διὰ μακροῦ τούτων θελόντων.

ΣΩ. ἀλλὰ δέχομαι καὶ τοῦτο, καὶ ἄλλο δὲ ἂν τι τῶν παρὰ σοῦ δοθέντων ἡδέως ἴδοιμι δεξάμενον ἐμαυτόν. ὥσπερ δὲ καὶ ὁ Κρέων Εὐριπίδῃ πεποίηται τὸν Τειρεσίαν ἰδὼν ἔχοντα τὰ στέφη καὶ ἀκούσας ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀπαρχὰς αὐτὸν εἰληφέναι διὰ τὴν τέχνην,“ οἰωνὸν ἐθέμην, φησί, καλλίνικα σὰ στέφη · ἐν γὰρ κλύδωνι κείμεθ', ὥσπερ οἴσθα σύ · ” *Eur. Phoen.* 858-9 οὕτω δὲ καὶ γὰρ παρὰ σοῦ τὴν δόξαν ταύτην οἰωνὸν τίθεμαι. δοκῶ δέ μοι οὐκ ἐν ἐλάττονι κλύδωνι τοῦ Κρέοντος εἶναι, καὶ βουλοίμην ἂν καλλίνικος γενέσθαι τῶν σῶν ἐραστῶν.

